

Nr 48.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse; given Stockholms slott den 31 januari 1919.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

Lag

**om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom.
lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.**

Härigenom förordnas, att vad i 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse finnes stadgat icke skall i fråga om bankbolag, vars egna fonder uppgå till minst fem miljoner kronor, äga tillämpning under tiden intill den 1 juli 1920, där ej Konungen dessförinnan annorledes förordnar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1919.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17
januari 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anförde chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson:

»I en till Kungl. Maj:t den 16 mars 1917 ingiven skrivelse anförde styrelsen för svenska bankföreningen i huvudsak följande:

Jämlikt 49 och 165 §§ i lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse finge banks inlåning ej överstiga fem gånger beloppet av bankens egna fonder. Denna bestämmelse vore avsedd att trygga bankernas soliditet. En dylik begränsning av bankernas inlåningsrätt, mot vilken redan under normala förhållanden anmärkningar kunde framställas, vore emellertid olämplig med hänsyn till de under det pågående kriget uppkomna förhållandena. Insättningarna i bankerna hade ökats i synnerligen hög

grad och det syntes som om denna ökning ännu icke nått sin kulmen. Emellertid kunde det antagas, att en högst avsevärd del av de penningar, som uppsamlades i bankerna därför att de ej kunde göras fruktbärande på annat håll, efter kriget åter skulle söka sig ut i rörelsen. Det måste anses olämpligt, om bankerna till följd av en tillfällig inlåning skulle nödgas öka sina fonder till belopp, som komme att i framtiden visa sig allt för stora. Bestämmelserna i ovannämnda lagrum borde därför få dispositiv karaktär, så att t. ex. bankspektionen tillades rätt att på därom gjord ansökan för högst ett år åt gången medgiva befrielse från iakttagande av föreskriften om begränsning av inlåningen.

Uti infordrat utlåtande över berörda framställning anförde bankspektionen, bland annat: Vad styrelsen för svenska bankföreningen framhållit beträffande ovannämnda lagbestämmelsers verkan under de förhållanden, som skapats under det pågående kriget, vore förtjänt av stort beaktande. Enligt bankspektionens åsikt hade styrelsen anført fullgiltiga skäl för en förändring under den tid, dessa förhållanden kunde komma att bestå. Emellertid vore det för vinnande av det avsedda ändamålet tillfyllest och jämväl i övrigt mest lämpligt, att ifrågasvarande lagbestämmelser genom en provisorisk lag försattes ur gällande kraft, till en början under ett år och därefter eventuellt för den ytterligare tid, som av de angivna abnorma förhållandena kunde påkallas. Då det emellertid egentligen torde vara allenast de större bankerna med kontor i landets affärscentra, som rönt den ovan antydda inverkan av kristiden, men däremot de mindre bankerna, för vilka för övrigt den ifrågasvarande regeln jämväl under normala tider hade sin största betydelse, icke i nämnvärd mån torde hava berörts därav, borde den provisoriska lagstiftningen omfatta allenast bankbolag med fonder, som uppginge till något så när betydande belopp, förslagsvis minst fem miljoner kronor.

I överensstämmelse med bankspektionens yttrande utarbetades inom finansdepartementet ett lagförslag i ämnet. Sedan från lagrådet inhämtats utlåtande över lagförslaget, föreslog Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 16 april 1917 dagtecknad proposition, nr 249, riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

Riksdagen anmälde i skrivelse den 4 maj 1917, nr 142, att riksdagen bifallit propositionen. Under erinran om vissa inom lagrådet framställda anmärkningar mot förslaget, vilka syntes varit föranledda av farhågor för att den provisoriska lagen skulle kunna komma att sättas

ur kraft så plötsligt, att bankerna icke erhöles tillräcklig tid på sig för avvecklingen, framhöll riksdagen därvid tillika, att enligt riksdagens mening Kungl. Maj:t icke skulle underlåta att, därest den provisoriska lagen ansåges böra träda ur tillämpning, i tid vidtaga sådana åtgärder, att de befarade olägenheterna bleve undanröjda.

Den 15 maj 1917 utfärdade Kungl. Maj:t lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse av följande lydelse:

Härigenom förordnas, att vad i 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse finnes stadgat icke skall i fråga om bankbolag, vars egna fonder uppgå till minst fem miljoner kronor, äga tillämpning under tiden intill den 1 juli 1918, där ej Konungen dessförinnan annorledes förordnar.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då densamma, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Sedan bankinspektionen uti infortrat yttrande förordat prolongation av bestämmelserna i lagen den 15 maj 1917 till den 1 juli 1919, framlade jag den 10 januari 1918 för Kungl. Maj:t ett inom finansdepartementet utarbetat, så lydande förslag till lag i ämnet:

Härigenom förordnas, att vad i 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse finnes stadgat icke skall i fråga om bankbolag, vars egna fonder uppgå till minst fem miljoner kronor, äga tillämpning under tiden intill den 1 juli 1919, där ej Konungen dessförinnan annorledes förordnar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1918.

Över förslaget inhämtades utlåtande från lagrådet, som lämnade förslaget utan anmärkning, varefter Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 22 januari 1918 dagtecknad proposition, nr 33, föreslog riksdagen att antaga samma förslag.

Riksdagen anmälde i skrivelse den 19 februari 1918, nr 28, att riksdagen bifallit propositionen.

Den 26 februari 1918 utfärdade Kungl. Maj:t därefter lag (nr 98) av enahanda innehåll som ovanintagna förslag.

På min begäran om bankinspektionens yttrande, huruvida åtgärder borde vidtagas för åvägabringande av fortsatt giltighet utöver den 1 juli 1919 av bestämmelserna i lagen den 26 februari 1918, har bankinspektionen i sin den 19 september 1918 dagtecknade svarsskrivelse

meddelat, att, då de förhållanden, som föranlett nämnda lag, fortfarande vore för handen och, såvitt bedömas kunde, ännu länge **torde** komma att bestå, bestämmelserna i lagen syntes böra prolongeras till den 1 juli 1920.

Enligt vad jag inhämtat från bankinspektionen hade sammanlagda saldona å de privata bankernas giroräkningar, vilka saldon den 31 oktober 1917 uppgått till 691,330,350 kronor, den 30 september 1918 stigit till 973,610,289 kronor och den 30 därpå följande november, som är den sista dag, för vilken slutsumman är känd, till 1,020,708,195 kronor.

Uppenbarligen kommer behovet av de, senast genom lagen den 26 februari 1918, meddelade undantagsbestämmelserna att göra sig gällande ännu någon tid efter den 1 juli 1919. Jag anser därför, att bestämmelserna böra förlängas att gälla under ytterligare ett år, med rätt för Konungen att, därest omständigheterna därtill föranleda, tidigare sätta bestämmelserna ur kraft.»

Departementschefen.

Sedan föredragande departementschefen härafter uppläst ett i överensstämmelse med sistnämnda lag upprättat förslag till *lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse* av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, hemställde departementschefen, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler, genom utdrag av protokollet inhämtas.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan fann Hans Maj:t Konungen gott bifalla.

Ur protokollet:
Bengt Arfwidson.

Förslag

till

Lag

**om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom.
lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.**

Härigenom förordnas, att vad i 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse finnes stadgat icke skall i fråga om bankbolag, vars egna fonder uppgå till minst fem miljoner kronor, äga tillämpning under tiden intill den 1 juli 1920, där ej Konungen dessförinnan annorledes förordnar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1919.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd fredagen
den 24 januari 1919.*

Närvarande:

Justitieråden GULLSTRAND,
VON SETH,
WEDBERG,
Regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över finans-
ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 17 januari
1919, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för
det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat
förslag till lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och
165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet
av revisionssekreteraren Nils Edvard Gadde.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:
Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 31
januari 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Thorsson, anmälde härefter lagrådets den 24 januari 1919 avgivna utlåtande över det den 17 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

Departementschefen, hemställde att förslaget, som av lagrådet lämnats utan anmärkning, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 1 saml. 39 häft. (Nr 48.)

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen förordna, att till riksdagen skulle avlåtas proposition av den lydelse, bilagan litt. vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Herbert Wallin.